

Social- och hälsovårdsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen om godkännande och sättande i kraft av avtalet mellan de nordiska länderna om ändring av överenskommelsen om gemensam nordisk arbetsmarknad för viss hälso- och sjukvårdspersonal och veterinärer samt med förslag till lagar om ändring av 3 § i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården och 4 § i lagen om utövning av veterinäryrket

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen om godkännande och sättande i kraft av avtalet mellan de nordiska länderna om ändring av överenskommelsen om gemensam nordisk arbetsmarknad för viss hälso- och sjukvårdspersonal och veterinärer samt med förslag till lagar om ändring av 3 § i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården och 4 § i lagen om utövning av veterinäryrket (RP 65/2019 rd): Ärendet har remitterats till social- och hälsovårdsutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- konsultativ tjänsteman Eila Mustonen, social- och hälsovårdsministeriet
- gruppchef Jenni Kangas, Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira)
- expert Saija Vähäkuopus, Finlands primärskötarförbund SuPer rf
- utredningschef Juha Kurtti, Tehy rf.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- utrikesministeriet
- justitieministeriet
- undervisnings- och kulturministeriet
- jord- och skogsbruksministeriet
- Livsmedelsverket
- Finlands Veterinärförbund rf
- Finlands Läkarförbund rf.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner avtalet mellan Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige om ändring av överenskommelsen om gemensam nordisk arbetsmarknad för viss hälso-

Betänkande ShUB 10/2019 rd

och sjukvårdspersonal och veterinärer. Efter ändringen ska överenskommelsen heta överenskommelse om erkännande av yrkeskvalifikationer för vissa personalgrupper inom hälso- och sjukvårdsområdet och om utbyte av upplysningar om tillsyn av viss hälso- och sjukvårdspersonal mellan de nordiska länderna.

Syftet med avtalet är att eliminera överlappningen med direktivet om erkännande av yrkeskvalifikationer så att ordningen för erkännande enligt direktivet tillämpas på de yrken som avses i överenskommelsen.

Det föreslagna avtalet är ett fördrag som träder i kraft första dagen i månaden efter det att alla fördragsslutande stater har meddelat det svenska utrikesdepartementet att avtalet har godkänts. I propositionen ingår ett förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen samt förslag till lagar om ändring av lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården och lagen om utövning av veterinäryrket. Lagarna avses träda i kraft samtidigt som avtalet träder i kraft, vid en tidpunkt som föreskrivs genom förordning av statsrådet.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

I propositionen föreslås det att riksdagen godkänner överenskommelsen mellan Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige om ändring av det så kallade Arjeplogavtalet om gemensam nordisk arbetsmarknad för viss hälso- och sjukvårdspersonal och veterinärer (nedan kallat *ändringsavtalet*). Överenskommelsen har funnits sedan 1993 och innehåller bestämmelser om ömsesidigt erkännande av rätten att utöva yrke och om utbyte av upplysningar om tillsyn mellan de nordiska länderna.

Syftet med ändringsavtalet är att förtydliga systemet för erkännande av yrkeskvalifikationer för att eliminera överlappningen med Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG om erkännande av yrkeskvalifikationer, (nedan kallat *direktivet om yrkeskvalifikationer*). Enligt ändringsavtalet tillämpas systemen för erkännande i direktivet om yrkeskvalifikationer på de yrken som avses i avtalet. Dessutom utvidgas överenskommelsens tillämpningsområde från nordiska medborgare till medborgare i EU- och EES-länder för att säkerställa likabehandling. Veterinärer ska inte längre ingå i tillämpningsområdet. Ändringsavtalet innehåller också bestämmelser om utbyte av upplysningar om tillsyn.

De föreslagna ändringarna i överenskommelsen mellan de nordiska länderna samt i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994) och lagen om utövning av veterinäryrket (29/2000) förtydligar procedurerna för erkännande av yrkeskvalifikationer i de nordiska länderna och samordnar dem med förfarandena i direktivet om yrkeskvalifikationer. Dessutom är ändringarna välkomna med avseende på likabehandling av och jämlikhet mellan yrkesutövare som ansöker om rätt att utöva yrke i de nordiska länderna. Utskottet tillstyrker avtalet och lagförslagen utan ändringar.

I avtalet utsträcks ömsesidigt erkännande av yrkeskvalifikationer enligt direktivet om yrkeskvalifikationer till att gälla vissa yrken inom hälso- och sjukvårdsområdet som man kan utbilda sig

Betänkande ShUB 10/2019 rd

till på Färöarna eller på Grönland. Bestämmelserna gäller sjuksköterskor, undersköterskor, skötare i psykiatrisk vård och omsorg samt vårdbiträden. Utskottet påpekar att undersköterskor inte är yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården i den mening som avses i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården. I vårt examenssystem ingår inte undersköterskeexamen, utan undersköterskor avlägger delar av vissa yrkesexamina och utbildningsinnehållet varierar beroende på utbildningsanordnare. Utskottet anser det vara nödvändigt att situationen för undersköterskor följs upp trots att så gott som inga yrkesutbildade personer från Färöarna eller Grönland har sökt jobb i Finland.

Efter ändringen ska rätt att utöva yrke i fortsättningen bara beviljas med stöd av direktivet om yrkeskvalifikationer och de nationella författningarna om genomförande av direktivet när det gäller yrken som omfattas av det automatiska erkännandet. Läkare, tandläkare, provisorer, sjuksköterskor och barnmorskor hör till de yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården som omfattas av automatiskt erkännande. Enligt direktivet om yrkeskvalifikationer beviljas rätt att utöva ett yrke enligt principen om automatiskt erkännande på grundval av en utbildning som avlagts och ett examensbevis som erhållits i en annan EU- eller EES-stat. Vad gäller yrken som omfattas av automatiskt erkännande ändras beviljandet av rätt att utöva yrke bara för personer som har genomgått utbildning i någon annan stat än en EU- eller EES-stat. Utifrån den gällande överenskommelsen har det för erkännande krävts gällande rätt att utöva yrke som beviljats av ett annat nordiskt land. Därmed har rätten också kunnat beviljas på grundval av utbildning som avlagts i ett tredjeland.

Andra yrken inom hälso- och sjukvården än de som omfattas av det automatiska erkännandet ingår i det allmänna systemet för erkännande enligt direktivet om yrkeskvalifikationer. Där jämförs den sökandes utbildning med motsvarande finländska examen. Om det finns väsentliga skillnader i utbildningen, kan sökanden åläggas kompensationsåtgärder för att förvärva yrkeskompetens. Erkännandet av examen och tillståndsförfarandet har varit smidiga i de yrken inom hälso- och sjukvården där examensutbildningen har konstaterats vara likartad i de nordiska länderna, påpekar utskottet. Behandlingen av ärenden om legitimering av yrken och skydd av yrkesbeteckning som båda hör till det allmänna systemet för erkännande kommer att ändras, i synnerhet i fall där det är nödvändigt att besluta om kompensationsåtgärder eller begära utlåtande från läroanstalterna. Enligt propositionen ansågs de yrken som ingår i överenskommelsen redan när överenskommelsen ingicks vara enhetliga. Följaktligen förekommer det inte nödvändigtvis några väsentliga skillnader mellan examina. Sannolikt finns det därför inget behov av kompensationsåtgärder.

Det är viktigt att rätten att utöva yrke beviljas och rörligheten ordnas så smidigt som möjligt för yrkesutbildade personer som kommer till Finland från ett annat nordiskt land och omfattas av allmänt erkännande också efter ändringen. Det förutsätter att processerna för handläggning av erkännande av examen utvecklas och att adekvata resurser avsätts för handlägningsprocessen. Dessutom understryker utskottet vikten av att utbytet av upplysningar om tillsyn som är viktiga för patientsäkerheten fungerar bra mellan konventionsstaterna.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Social- och hälsovårdsutskottets förslag till beslut:

Betänkande ShUB 10/2019 rd

Riksdagen godkänner avtalet i proposition RP 65/2019 rd.

Riksdagen godkänner lagförslag 1–3 i proposition RP 65/2019 rd utan ändringar.

Helsingfors 19.11.2019

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Anu Vehviläinen cent
medlem Pekka Aittakumpu cent
medlem Kim Berg sd
medlem Kaisa Juuso saf
medlem Arja Juvonen saf
medlem Noora Koponen gröna
medlem Merja Kyllönen vänst
medlem Hanna-Leena Mattila cent (delvis)
medlem Ilmari Nurminen sd
medlem Veronica Rehn-Kivi sv
medlem Minna Reijonen saf
medlem Juhana Vartiainen saml
ersättare Terhi Koulumies saml.

Sekreterare var

utskottsråd Sanna Pekkarinen.